

Všední den v Tel Avivu

Fotografka Pavlína Schultzová se před sedmi lety přestěhovala do Izraele. Nyní představuje **kolekci snímků z každodenního života obyvatel Tel Avivu** v Krajské vědecké knihovně v Liberci.

JUDITA MATYÁŠOVÁ

První dojem z Izraele? Díky ve vojenských uniformách, kontroly na nádraží i v obchodních domech. Takhle vidí Izrael tisíce turistů, kteří přijedou poprvé a nafotí pár snímků v Jeruzalémě u Zdi nářků, pláž v Tel Avivu a stojaté vody Mrtvého moře.

Fotografka Pavlína Schultzová představuje jiný svět: každodenní život v Tel Avivu. „Byla jsem na ročním studijním programu v Haifě. V Izraeli se mi líbilo, a tak jsem se tam v roce 2008 přestěhovala a začala pracovat na české ambasádě v Tel Avivu. Když jsem se trochu zabydla, napadlo mě, že bych ráda vyfotila to, co běžný turista nepostřehne,“ vzpomíná Schultzová, která se tam přihlásila na školu fotografie.

Nejvíce se mi na Tel Avivu líbí jeho liberální duch a zvláštní mix evropské a blízkovýchodní kultury. Tel Aviv se často přirovnává k Berlínu nebo naopak Berlín k Tel Avivu.

Jejím učitelem byl Felix Lupa, jenž se specializuje na tzv. pouliční fotografii. Poradil jí, jak se zbavit ostychu, když vyrazí do ulic a portrétuje kolemjdoucí. „Deset měsíců v roce je tady hezky, a tak jsou lidé skoro pořád venku, v pouličních kavárnách nebo na lavičkách. Líbí se mi, co se kolem nich odehrává, občas jsou to takové mikropříběhy. Surfar, profesionální venčitel psů nebo prodáváč suvenýrů. Většinou nikomu nevadí, že fo-

Příběhy z ulice. Obyvatelé Tel Avivu tráví spoustu času venku, v ulicích, na lavičkách.

Dnes je svátek. Obyvatelé Tel Avivu se během svátku Purim převlékají do kostýmů.

tím, občas se s lidmi i zapovídám“ říká Schultzová, která na výstavu v Liberci vybrala čtyřicet snímků z kolekce TLV24. Fotografka bydlí nedaleko pláže, ve volném čase pozoruje skupinky lidí u moře nebo šrumec v parku u slavného divadla Habima. Ráno si někdo čte na lavičce noviny, odpoledne je park

plný dětí a večer tudy prochází lidé, kteří jdou na představení. Schultzovou zajímá také architektura Tel Avivu, který byl založen v roce 1909. Mezi nejvýznamnější památky patří domy ve stylu Bauhaus, postavené ve 20. a 30. letech minulého století, díky nimž byl Tel Aviv zapsán na seznam UNESCO. Ne všechny jsou v

Vyprávěj mi. Fotografka Pavlína Schultzová naslouchá příběhům lidí, které potkává v Tel Avivu.

Superžena. Když je Purim, můžete si vzít jakýkoliv kostým.

4x FOTO PAVLÍNA SCHULTZOVÁ

dobrém stavu, ale postupně se opravují. Většina z nich má bílé fasády, a Tel Aviv je proto nazýván Bílým městem. „Nejvíce se mi na Tel Avivu líbí jeho liberální duch a zvláštní mix evropské a blízkovýchodní kultury. Každá čtvrť je něčím jiná, například v části, která se jmenuje Florentin, bydlí hlavně mladí lidé,

kterým vyhovuje alternativní styl života. Město se často přirovnává k Berlínu nebo naopak Berlín k Tel Avivu,“ uzavírá Schultzová.

TLV24, Pavlína Schultzová, Krajská vědecká knihovna v Liberci, výstavu organizuje Izraelské velvyslanectví v Praze, do 29. října

Zápisky z temné doby

Deníkové zápisky historika Karla Bartoška (1930-2004), nazvané „Z papírků“, jsou významným pramenem pro pochopení prvních let normalizace. Autor, v 50. letech nadšený stalinista, v 60. letech reformní komunist, se po roce 1968 ocitnul logicky mezi vyloučenými a propuštěnými. V roce 1972 byl dokonce šest měsíců vězněn. Po propuštění si začal psát deník, v němž z pozice topiče zachytil atmosféru doby. Není to jen šikana, výslechy na StB, propuštění francouzské manželky z práce, ale hlavně drobné poznámky k běžnému životu doby: nejsou k dostání teploměry a česnek. Většina kamarádů je v depresi. Hodně se pije. Do uvolněných funkcí se derou cyničtí mladí. Bohumil Hrabal se s Bartoškem nechce stýkat, protože chce být vydáván. Milan Kundera říká Ivanu Klímovi, že nepíše „pro blbě Čechy“. A lid má radost, jak Pinochet zatočil v Chile s komunisty, a lituje, že v roce 1968 promarnil svou šanci. Bartoškovy deníkové zápisky jsou autentickým svědectvím o jednom z nejtemnějších období českých dějin. Dílem malého rozsahu, ale velkého významu.

Petr Zidek

Karel Bartošek: Z papírků 1973-74. Vydala Paseka, Praha - Litomyšl 2015. 174 stran.

Kostýmy operní divy

Výstava operních kostýmů, které si nechala šít operní pěvkyně Jarmila Novotná, se koná v pražském Obecním domě. Přehlídka připomíná někdejší praxi, kdy kostýmy nebyly dílem výtvarníků a scénografů a jejich ztvárnění a výroba byly v rukou samotných umělců, kteří si je nechali šít na vlastní náklady. V Obecním domě je k vidění například kostým Mařenky z Prodané nevěsty. Byla to první Novotné velká role na profesionální scéně - v sedmnácti letech s ní debutovala v Národním divadle. Nebo je zde kostým Violetty z opery La Traviata, který pochází ze salonu Hany Podolské. Novotná vytvořila i řadu kalhotových rolí, ukázkou z této části její tvorby je kostým Cherubína z Figarovy svatby nebo Oktaviána z Růžového kavalíra. Novotné kostýmy jsou řazeny chronologicky a doplňují je informace o jejich původu. Nechybí ani další předměty ze sbírky, kterou shromáždí zámek Liteň, někdejší sídlo rodu Daubků, do něhož se Novotná přivádala. Jsou zde ukázky její korespondence, dopisy od prezidentů, rekvizity, programy k filmům, v nichž hrála. **Jana Machalická**

Výstava kostýmů Jarmily Novotné, Obecní dům Praha, do 4. ledna

Fotka na prvním místě

V anotacích různých kulturních periodik, kterou tu pravidelně provádíme, neprávem dosud nedošlo na časopis FOTO, který vznikl roku 2012 v reakci na zánik časopisu DIGIfoto (vycházel od roku 2003 do roku 2011) - ten se snažil věnovat fotografii především z té tvůrčí, nikoliv technické stránky. Neboť fotografická periodika, uvažujeme-li v rámci pomyslného mainstreamu, jsou dnes primárně produktová, o technice, nikoliv o výsledku, tedy (tvůrčí) fotografii. Časopis FOTO nese podtitul Vidět fotografii jinak, což neznamená nějaký alternativní umělecký program, nýbrž prostě akcentaci právě té tvůrčí, a ne technické stránky věci, která je dneska tak svůdná, že výsledek je až cosi sekundárního. Titulní rozhovor čísla je (zcela vážný a na fotografii soustředěný) rozhovor s Janem Saudkem, představena je Mária Kožanovová, ruská autorka cyklu Declared Detachment, dokumentujícího fanoušky cosplay v Kaliningradu, dalšími autory jsou třeba Eugen Wiškovský, Jan Lukas či Britka Ellie Daviesová. **Josef Chuchma**

FOTO 24. Vydává Springwriter, Praha, šéfredaktor a koncept časopisu Tomáš Hliva, 98 stran, cena 99 korun; www.casopis-foto.cz.

Gočár českého západu

Skromný, pilný, invenční. Takový byl Hanuš Zápál (1885-1964), nejvýznamnější architekt Plzně dvacátého století. Desítky jeho návrhů, realizací a památek, o jejichž obnovu se zasloužil, výrazně charakterizují tvář města i jeho okolí. Od velkoryse pojaté Obchodní akademie přes působivé členěnou budovu Vyšší hospodářské školy, rondokubistický komplex domů u Trojdhody s takzvaným mrakodrapem (viz foto) po barokní poutní místo v Mariánské Týnici, které zachránil. „Za půlstoletí velmi intenzivní práce mezi lety 1910 a 1960 vytvořil opravdu obdivuhodné dílo. O to méně pochopitelné je, že po smrti zůstal téměř zapomenut,“ říká Petr Domanický, autor publikace i první monografické výstavy o Hanušovi Zápálovi. Domanický přirovnává Zápála k ikoně české moderní architektury Josefu Gočárovi: „Podobně významnou roli jako Gočár v Praze sehrál Zápál na jihozápadě Čech. Jeho dílo sahá od nového klasicismu a pozdní secese přes kubismus a kotěrovskou modernu, rondokubismus a purismus až k funkcionalismu a hledání jeho alternativ.“ **Jindřich Rosendorf**

Hanuš Zápál, síň „13“ Západočeské galerie v Plzni, do 7. února

Rock'n'rollový miláček

Moc lidí se asi v neděli v Bohušovicích nad Ohří nesejde, ale to nerozhoduje. Téměř rok po smrti (28. 12. 2014) Josefa Vondrušky, rockera, básníka a osobnosti českého undergroundu, proběhne na tamním hřbitově uložení urny s jeho popelem. Josef „Vaťák“ Vondruška po sobě nezanechal téměř nic materiálního. Jen fajnšmekři znají jeho poezii, biografickou knihu Chlástej a modli se (Torst 2005), hudební CD Rock'n'rollový miláček (Guerilla Records 2010) či koláže. Ale dost lidem, nyní už spíše nemladým, utkvěla v hlavách i srdcích atmosféra, kterou v 70. letech „Vaťák“ i jeho kapely The DOM a Umělá hmota 3 šířili. Je to hudba syrová svým pojetím i provedením, ale něžná pro ty, kteří k ní najdou cestu. Vondruška se narodil v Bohušovicích 18. 4. 1952. Dospíval v Praze, kde se poznal s Egonem Bondym i s undergroundem, ale celoživotní ukotvení mu dával rock'n'roll. Jeho texty „Podivný cit“, „Víš, ono je to jiný“ či „Rock'n'rollový miláček“ patří k tomu nejvýraznějšímu u nás. Na zítřejším obřadu zahraje Josef Janiček, kapelník skupiny Plastic People. **Zbyněk Petráček**

Uložení urny s popelem Josefa Vondrušky. Hřbitov v Bohušovicích nad Ohří. 11. října, sraz ve 13.30 na náměstí.